

VEEL GESTELDE VRAGEN

Interviewer: 'Luc Van Braekel'.

Antwoorden van WorkForAll:

Eric VERHULST, Paul VREYMANS en Willy DE WIT

Wie is Workforall eigenlijk ?

WorkForAll is een pluralistische en politiek ongebonden denktank. We onderzoeken maatschappelijke modellen en structuren op hun efficiëntie in de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen.

We neigen noch naar links noch naar rechts. Los van ideologie onderzoeken we het succes van verschillende beleidstypes in hun realisatie van werkgelegenheid, welvaart, solidariteit en individuele vrijheid.

Waarom dat initiatief ?

Burgers en zelfs onze beleidslui hebben weinig zicht op de efficiëntie van verschillende beleidstypes. Cijfers over welvaartsgroei of jobcreatie in landen die een alternatief beleid voeren zijn meestal onbekend. Burgers vormen te veel een opinie op basis van sentiment, vage intuïtie of een versterkte ideologie. Ook onze beleidslui zetten beleidlijnen uit op basis van diezelfde populaire motieven, en niet op basis van wetenschap of empirische waarneming.

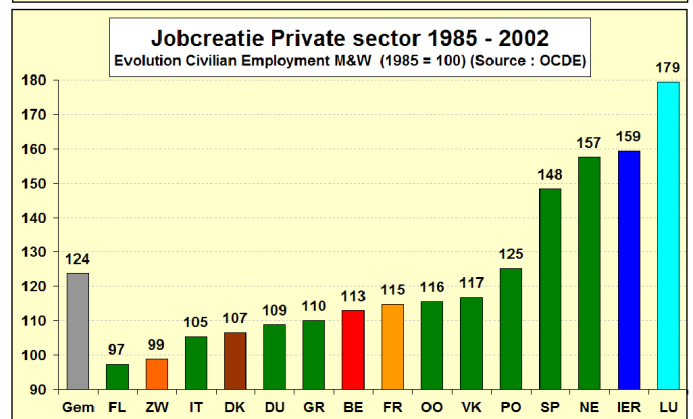
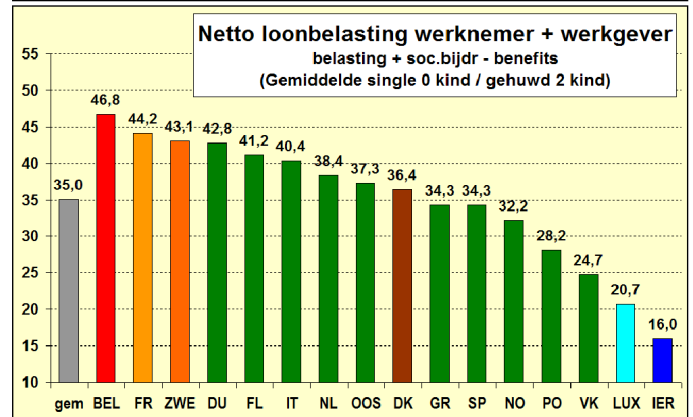
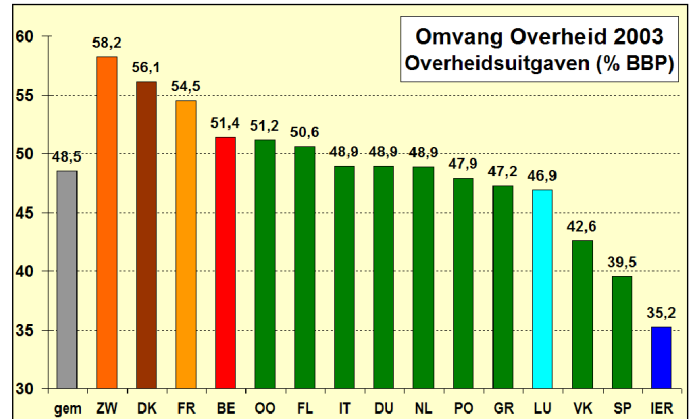
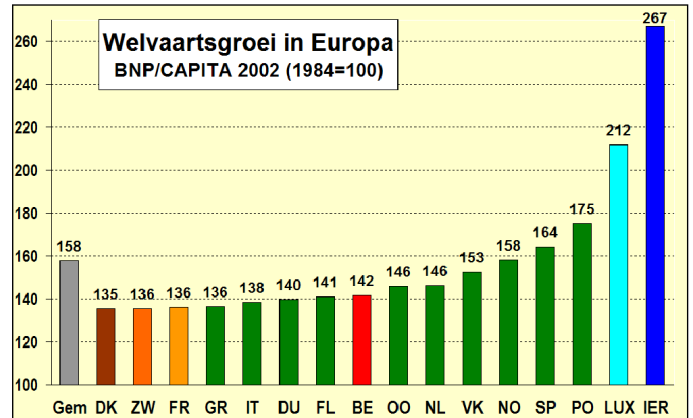
Zo is er sedert de ontluistering van het lang geprezen Poldermodel nu een nieuwe hype ontstaan rond het Scandinavisch model. Nu zouden de Scandinaven de steen der wijzen in pacht hebben. Nochtans blijkt uit cijfers dat Denemarken, Zweden en Finland in de laatste decennia een uiterst zwakke welvaartsgroei kenden, weinig nieuwe jobs creëerden, en ook weinig nieuwe solidariteitsinitiatieven hebben ontwikkeld.

Dergelijke irrationele hypes zijn nefast. Je neemt toch geen voorbeeld aan de slechtste leerling van de klas? Beleidskeuzes op basis van ideologie, intuïtie of modieuze hypes, leiden al te vaak tot politieke initiatieven die contraproductief zijn voor onze welvaart, de vrijheid, de solidariteit of de tewerkstelling.

Hoe zijn jullie tot dat initiatief gekomen?

Aanleiding tot ons onderzoek was de vaststelling van de opmerkelijke groeiverschillen in reëel welvaartspeil tussen de Europese landen; We hadden vastgesteld dat Denemarken in 18 jaar tijd (1984-2002) een reële welvaartsgroei van slechts 35% realiseerde, en ook België zeer matig scoorde met een groei van nauwelijks 42% in 18 jaar.

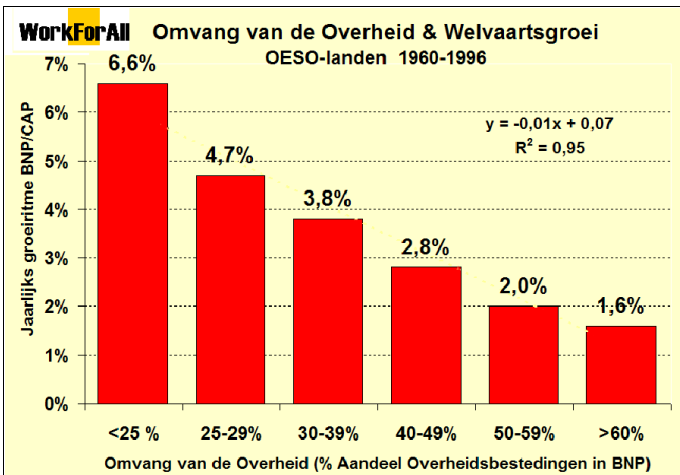
Ierland daarentegen zag over dezelfde periode zijn reële welvaart stijgen met niet minder dan 167%. Ierland evolueerde in amper een halve generatie tijd van het tweede armste tot het op één na welvarendste land van Europa (na Luxemburg). Gelijkaardige groeiverschillen vonden we ook in de jobcreatie terug.

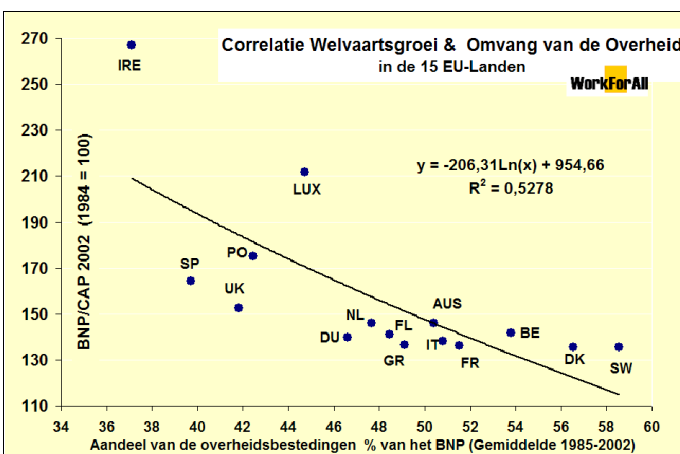
Onze vraag was waaraan deze merkwaardige groeiverschillen te danken zijn. We vroegen ons af of België wellicht -mits gepaste economische beleid- de economische en sociale prestaties kon evenaren van landen als Ierland of Luxemburg.

Waarop is dat onderzoek gebaseerd?

Een aantal factoren die de welvaartsgroei bepalen zijn bekend uit de economische literatuur. Zo weet men al langer dat er een negatief verband bestaat tussen belastingsdruk en welvaartsgroei. Gwartney en ook Laffer en Armey hebben daarover baanbrekend onderzoek verricht. Gwartney onderzocht de oorzaken van de verschillen in welvaartsgroei tussen de OESO-landen over een lange periode van 1960 tot 1996. Hij stelt vast dat in landen en periodes waar het overheidsbeslag kleiner was dan 25% van het BNP de welvaart jaarlijks gemiddeld met 6,6% toenam. Landen waar het overheidsbeslag op de welvaart méér dan 60% bedroeg realiseerden een welvaartsgroei van 1,6%. Met zijn studie toont hij het negatief verband tussen overheidsbestedingen -en dus onrechtstreeks ook de belastingsdruk- en de welvaartsgroei aan.

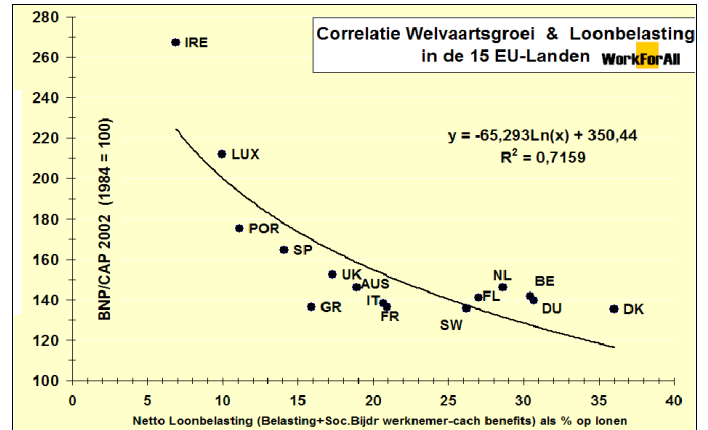

Dit verband blijkt ook evident uit het spreidingsdiagram tussen groei en de omvang van de overheid in de EU-landen. Een nog sterker negatief verband ziet men op het spreidingsdiagram tussen welvaartsgroei en loonbelasting: hoe hoger de belastingsdruk hoe lager de groei.

Maar er spelen toch nog andere factoren die de welvaartsgroei bepalen dan alleen maar de belastingsdruk?

Ja natuurlijk! Onze werkgroep heeft op dezelfde manier niet minder dan 25 mogelijke oorzaken van groeiverschillen onderzocht. Zo onder meer de invloed van de leeftijdsstructuur, het opleidingsniveau, de inflatie,

de jaarlijkse werkuren, de consumptiequote, de intrestvoeten, de verhouding tussen directe en indirecte belastingen, de omvang van het overheidstekort, de invloed van de toetreding tot de EU enz, enz...

Al die gegevens zijn bekend bij de OESO, en werden verwerkt in een omvattend meervoudig regressiemodel, waarin vertragingseffecten van nul tot vier jaar werden verrekend.

Meervoudige regressie laat toe met mathematische precisie het effect en het relatief belang van veel simultaan spelende factoren elk afzonderlijk te berekenen. Met dezelfde techniek onderzocht de medische wetenschap of leefgewoonten of voedingsgewoonten invloed hebben op onze gezondheid, levensverwachting of ziekteverschijnselen. Op onze website kan men de resultaten van dit onderzoek nagaan.

Met ons onderzoek vonden we een verklaring voor 93% van de groeiverschillen tussen de Europese landen. De bijzonderste conclusie hieruit is dat twee hoofdoorzaken aan de basis liggen van zwakke groeiprestaties. **Een excessief overheidsbeslag** enerzijds en een **demotiverende belastingstructuur**, met zware lasten op arbeid, inkomen en winst anderzijds. Deze twee beleidsfactoren bleken veruit de belangrijkste van de 25 onderzochte oorzaken die de welvaartsgroei bepalen. Zo levert een vermindering het overheidsbeslag met 1% al gauw een bijkomende jaarlijkse welvaartsgroei van 0,6% op.

De resultaten worden trouwens in grote lijnen bevestigd in een studie van het IMF van Juli 2004. Het IMF gebruikt hierbij de identieke onderzoeksmethode, maar onderzocht een andere landengroep over een andere periode.

Uit de cijfers blijkt ook dat "deficit spending" en renteverlaging geen enkele positieve bijdrage levert tot de economische groei. Dit in tegenstelling tot wat de believers in Keynesiaans beleid nog altijd mogen beweren.

Dat abstracte cijferwerk zegt de burger natuurlijk niet veel...

Nochtans is dat de geijkte wetenschappelijke methode om zo'n vraagstuk aan te pakken. Jammer genoeg kunt je de resultaten daarvan niet grafisch illustreren terwijl grafieken juist wel tot de verbeelding spreken.

Om een en ander toch enigzins te kunnen illustreren hebben we België vergeleken met het meest succesvolle land Ierland.

In 1985 stond Ierland er slechter voor dan België: uit de hand gelopen begrotingstekorten, zwakke groeiprestaties, een welvaart die slechts 65% bedroeg van de onze en een werkeloosheidscijfer dat met 17% veel hoger lag dan het Belgische met 10%. Beide landen voerden tot 1985 een gelijkaardig Keynesiaans beleid en lieten de overheidsuitgaven ontsporen. Daarbij werd in België in 1983 de psychologische kaap van 50% van het BNP overschreden. Dit ging gepaard met een continue stijging

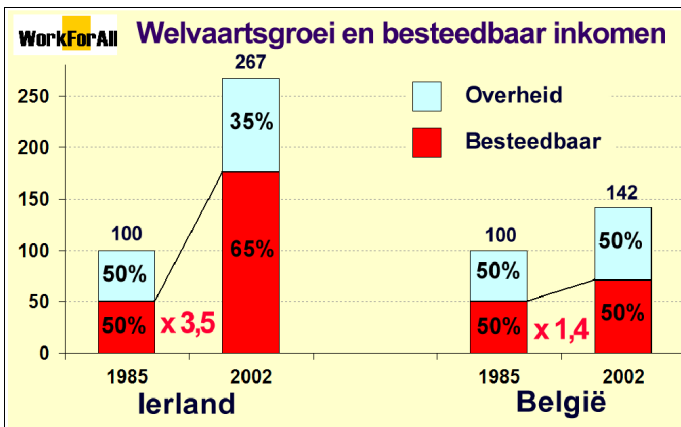
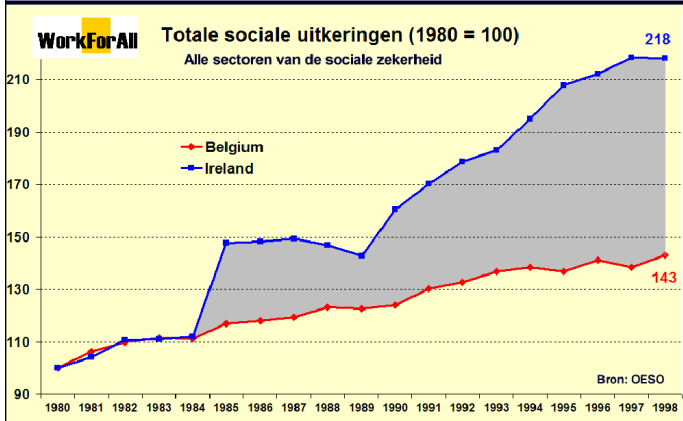
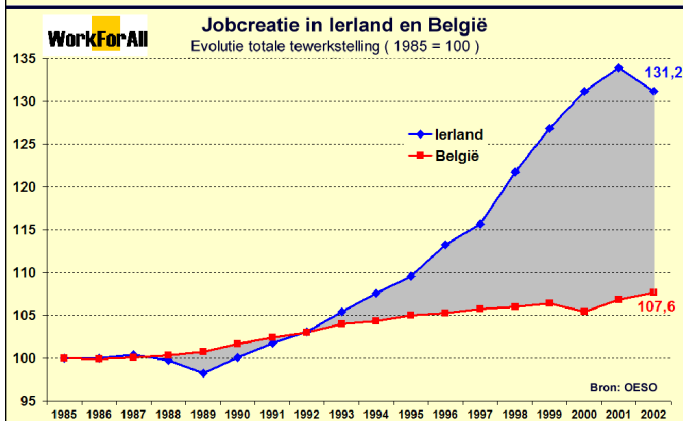
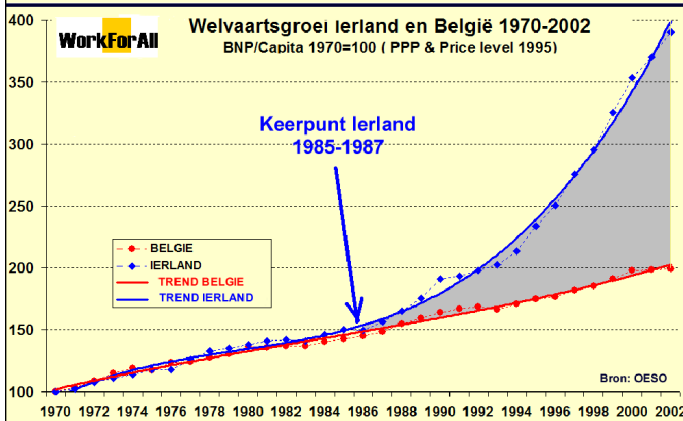
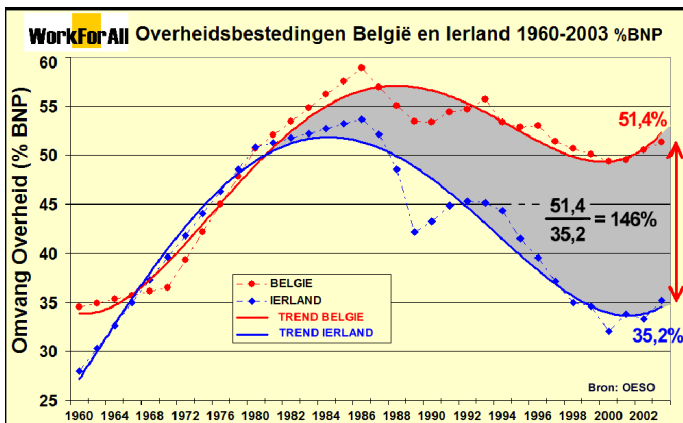
van de belastingsdruk, staatschuld, en niet altijd even productieve overheidsbestedingen. De negatieve spiraal was geboren. Op de grafieken ziet men dat Ierland's overheidsbestedingen tot 1980 ongeveer gelijk treden met de Belgische, en de groeiprestaties van beide landen ook parallel verliepen.

Ierland gooide evenwel in 1985 het roer radicaal om. Het verlaagde drastisch de belastingsdruk, schraptte alle overbodige overheidsuitgaven en verminderde zo in drie jaar tijd het overheidsbeslag met niet minder dan 20%. Ierland gaf zo de start tot een periode van explosieve welvaartsgroei van gemiddeld 5,6% in de periode 1985 tot 2002. Dit is zowat het driedubbele groeiritme van België.

België koos voor een totaal ander beleidstype. België verlaagde de belastingsdruk nauwelijks, maar probeerde met allerlei micro-maatregeltjes om de economie te stimuleren. Zelfs onder gunstigste conjuncturele omstandigheden bleven de overheidsbestedingen hangen boven de 50% van het BNP. Onder dit beleidstype bleef onze groei stagneren rond de 1,9%. In 2003 legde de Belgische overheid nog altijd beslag op 51,4% van het BNP terwijl de Ierse Overheid zijn bestedingen had teruggedrongen tot 35,2% van het BNP.

Daarmee is hete Belgische overheidsbeslag vandaag 46% groter dan het Ierse, en zijn de verschillen in groeiprestaties navenant. Alhoewel de Ierse welvaart in 1970 nauwelijks de helft bedroeg van de onze, is ze vandaag beduidend groter. Als gevolg van de welvaartsgroei beschikt de Ierse overheid vandaag over een zeer ruime beleidsruimte voor allerhande sociale, culturele en milieu-initiatieven omdat de middelen van de overheid nu in absolute waarde groter geworden zijn dan die van de Belgische.

Maar de Ierse welvaartsgroei laat zich nog het best voelen in de geldbeurs van zijn burgers. De toename van het BNP/hoofd met 167% met daarbovenop een belastingverlaging met één derde betekent in realiteit een vermenigvuldiging van het besteedbaar inkomen met een factor 3,5 in 17 jaar. Kan U zich voorstellen wat dat betekent?

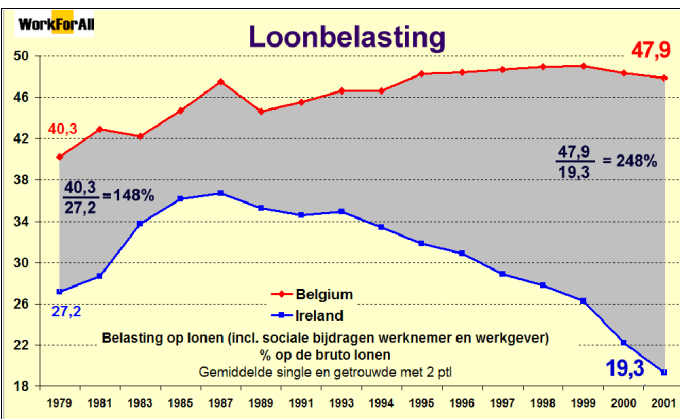
Die welvaartsexplosie ziet men ook als men Ierland bezoekt; men merkt het ongeëvenaard optimisme. Rond Dublin staat een woud van kranen, nieuwe huizen, de nieuwste auto's, moderne fabrieken en burelen. Dat ziet men ook in de sanering van volksbuurten, en in de zorg die ze besteden aan het milieu. Het welzijn merkt men ook in de afwezigheid van criminaliteit en aan de onafgesloten autoportieren. Men leest ook geluksgevoel in de ogen van mensen, in het geboortecijfer, en in de welzijns-ranking.

Daarin is Ierland nu opgeklimmen tot het aangenaamste land ter wereld.

Inderdaad indrukwekkend. Hoe verloopt zo'n ommezwaai naar een productiebeleid in de praktijk ?

In essentie gaat zo'n productie-stimulerend beleid over een substantiële verlaging van de belastingen op arbeid en op winst; m.a.w. een vermindering van de directe belastingen. Dat motiveert de mensen om terug aan de slag te gaan: terug ondernemend te worden, risico te nemen, om een overuur te presteren of om wat langer aan het werk te blijven.

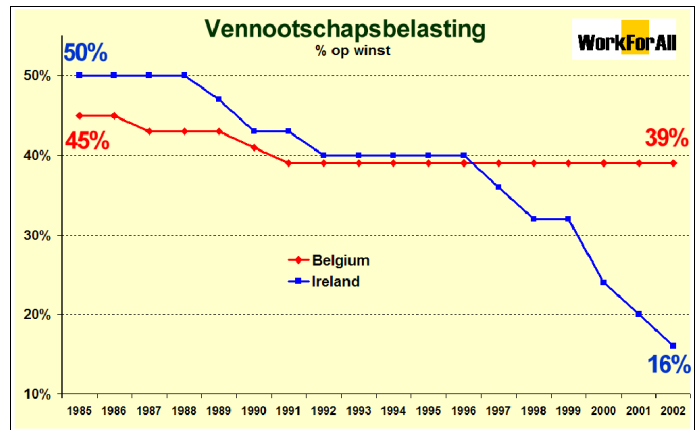
Dat werkt natuurlijk niet met een vage belofte op een minimale belastingvermindering ergens in de toekomst, zoals in ons land gebruikelijk is. Het moet onmiddellijk en substantieel voelbaar zijn. Tussen 1985 en 2001 verlaagde Ierland de belastingsdruk op lonen van 37% in 1985 tot 19,3% in 2001, zowat een halvering dus van de belastingsdruk. In België bleef de belastingsdruk op arbeid zelfs licht stijgen: van 46% in 1985 tot 47,9% in 2001. Vandaag is de Belgische belastingsdruk op lonen zowal dus 2,5 maal zo hoog als in Ierland. Verwondert het nog iemand dat niemand nog een overuur wil presteren en de bedrijven hier in steeds sneller tempo weglopen ?

Vooraf de drastische verlaging van de vennootschapsbelasting zorgde voor een verbetering van het ondernemingsklimaat. Toen Ierland in 1985 in het dieptepunt van zijn crisis verkeerde bedroeg de belasting op winst er niet minder dan 50%. In 2002 had Ierland die herleid tot 16%. Bij ons was die vermindering marginaal, en duidelijk onvoldoende om enig effect te ressorteren. De recente vermindering van onze vennootschapsbelasting moest zelfs "budgettair neutraal" zijn en werd gecompenseerd door de vermindering van allerlei aftrekken. In feite ging het om een opsmukoperatie van de tarieven die geen enkel effect ressorteert.

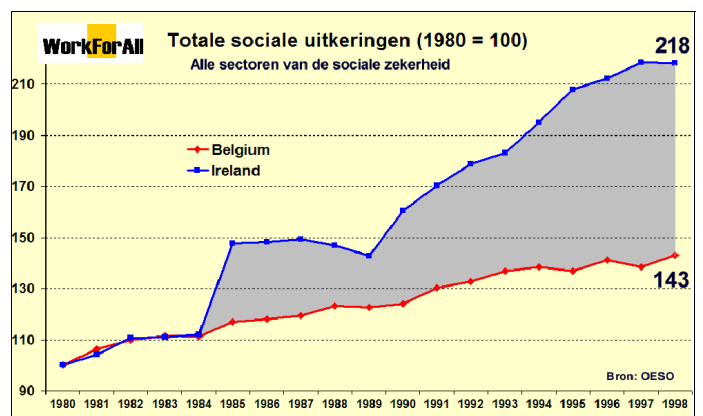
Maar een belastingverlaging, daar worden toch enkel de rijken beter van ?

Daar ligt juist het grote misverstand bij de afgunst-ideologen. Onder een productiestimulerend beleid wordt iedereen er beter van, en zeker niet in het minst de arbeider, werkzoekende of de kansarmen. Kijk naar de jobcreatie. Sedert 1985 kon Ierland 31,2% nieuwe jobs creëren. In ons "sociaal" België met zijn talloze steun- en dure tewerkstellingsmaatregeltjes kwamen er amper 7,6% bij en dan nog voor een groot deel bij de overheid.

Leidt een belastingverlaging dan niet tot de afbouw van de sociale zekerheid ?

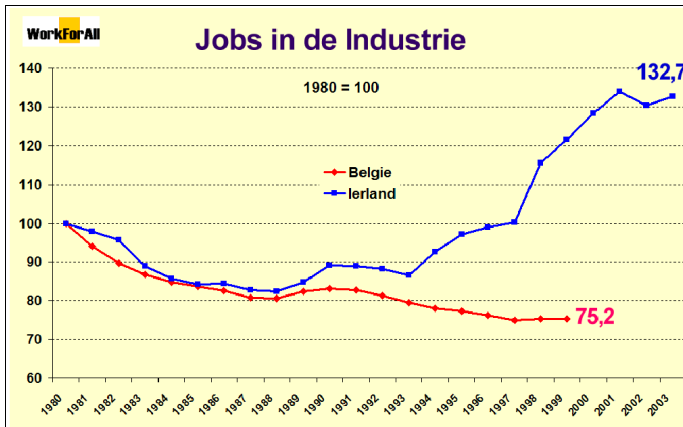
Een eerste denkfout is dat belastingontvangsten dalen als de belastingsdruk verlaagt. Niets is minder waar. Hier speelt het Laffer-effect. Elke tariefverlaging verbreedt de belastingsbasis omdat ontwijking en ontduiking minder interessant worden. Vlaanderen heeft trouwens al een voorsmaakje van dit Laffer-effect kunnen proeven: sedert het de successierechten verlaagde zijn de belastingontvangsten uit erfenissen wezenlijk gestegen. Merk daarbij op dat lage erfenisstarieven niet motiveren om vroeg te sterven. Als men een verlaging doorvoert in de inkomensbelasting krijgt men er wél nog een dubbele extra stimulans bovenop: De zogenaamde Army-effecten: Lage inkomensbelastingen bevorderen de groei omdat ze motiveren om terug aan de slag te gaan: om een overuur te presteren, om een eigen zaak te beginnen, of wat langer te blijven werken. Bovendien worden de middelen die zo naar de privé terugvloeien daar véél productiever aangewend dan bij de overheid. Ierland heeft de effectiviteit van de gecombineerde Laffer-Army effecten voor directe belastingen aangetoond. Zijn belastingontvangsten zijn blijven stijgen naarmate de belastingsdruk daalde.

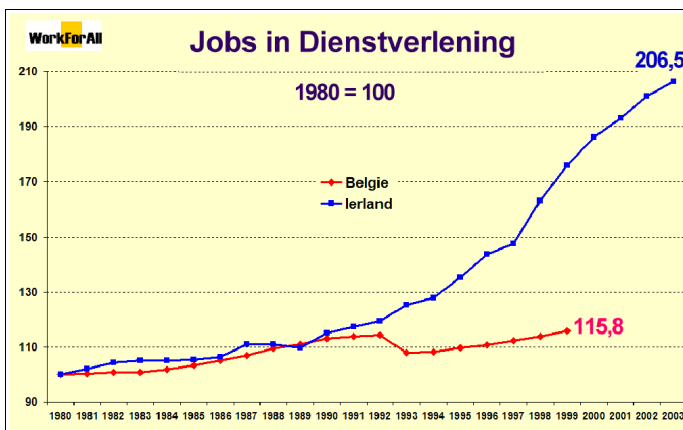
Een tweede denkfout is dat men de dynamiek van de groei onderschat. In % van het BNP bleven de sociale uitgaven in Ierland ongeveer constant, net zoals in België, maar de dynamiek van de groei zorgde ervoor dat de sociale uitgaven in reële termen met 118% stegen tussen 1980 en 1998. In België was dat amper 43%. Zo'n verschil laat zich in de geldbeugel van de mensen maar al te goed voelen! Ierland heeft aangetoond dat een opportuniteits-scheppend beleid in realiteit veel socialer is dan het Keynesiaans alternatief, dat in eerste plaats enkel de consumptie probeert in stand te houden.

Vindt men de Ierse jobcreatie in alle sectoren terug?

Over alle sectoren kon Ierland tussen 1985 en 2002 zo maar eventjes netto 31,2% jobs bij creëren. Bij ons was dat amper 7,6%. De belangrijkste stijging vindt men in de diensten: +106% tegenover +15,8 % bij ons. Maar opmerkelijk is dat zelfs in de industrie er tussen 1980 en 2003 nog 32% jobs bijkwamen. Bij ons was de industriële tewerkstelling in 1999 afgekald tot 75% van het niveau van 1980. Sedertdien heeft België zijn cijfers blijkbaar uit schaamte niet meer meegedeeld aan de OESO. In de landbouw vond weliswaar dezelfde evolutie plaats als bij ons: een duidelijke vermindering van de tewerkstelling. Maar in het globaal speelt de landbouw tewerkstelling heden ten dage een geringere rol.

Bij ons geloven velen dat desindustrialisatie een onafwendbaar fenomeen is. Ierland toont aan dat desindustrialisatie geen fataliteit is en dat ook een Europees land zijn industriële tewerkstelling nog kan opdrijven. Zelfs iemand als Professor De Grauwe legt zich bij de desindustrialisatie neer, en sust ons dat dit nauwelijks een probleem vormt omdat het jobverlies in de industrie wel in de dienstensector zal opgevangen worden.

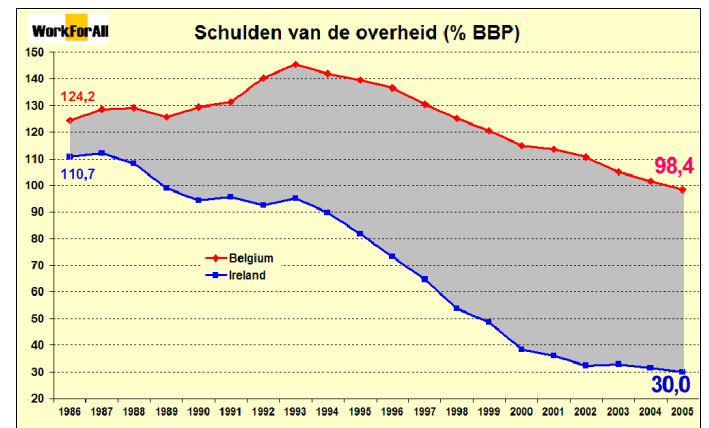
De vraag is natuurlijk aan wie de dienstensector zijn diensten zal slijten. Veel fabrieken zullen architecten niet moeten tekenen, nog weinig fabrieksramen zullen moeten gepoetst, fiscalisten zullen nog weinig bedrijven moeten adviseren en de fiscus zal nog op weinig plaatsen moeten controleren. Diensten verkopen aan werklozen dan of aan het buitenland? Diensten zijn nog loonintensiever dan de industrie, en geloof niet dat wij méér hersencellen hebben dan een gemiddelde Indiër of Chinees.

Maar België zit met die erfzonde van de staatsschuld. Ons beleid is aan handen en voeten gebonden.

Die gigantische staatsschuld is het logisch gevolg van decennialang en vruchteloos Keynesiaans "deficit spending" met als hoogtepunt het desastreus beleid onder PS minister van begroting MATHOT. Natuurlijk was dergelijke schuldopbouw economische waanzin, en een moreel onrecht de komende generaties ermee op te zadelen. We moeten van die schuld af.

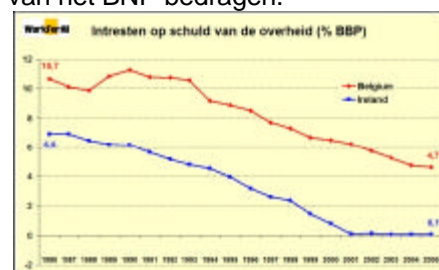
De vraag is alleen hoe. Je kan natuurlijk proberen die zo snel mogelijk af te betalen. Als we alle spaarmiddelen aan schuldafbouw besteden zouden we daar met een spaarquote van 14% evenwel 8,85 jaar over doen, maar dan blijft niets over om te investeren. Geen enkele nieuwe machine, geen enkel nieuw huis..... Je zou het ook over 17,7 jaar kunnen spreiden, maar ook dan nog halveer je de investeringen met desastreuze gevolgen voor onze competitiviteit en voor de welvaartsgroei. Op die wijze de staatsschuld afbetalen gaat veel te traag, en gaat altijd ten koste van investeringen.

Een andere manier om de verhouding Schulden/BNP af te bouwen is te focussen op de noemer van deze breuk, en niet op de teller. Men moet m.a.w. een serieuze groei nastreven. Dit is net de politiek die Ierland gevolgd heeft.

In 1986 bedroeg de staatsschuld in Ierland 111% van het BNP, bijna even erg als België met 124%. De Ierse belastingverlagingen zorgden er evenwel voor een forse groei van gemiddeld 5,6% tussen 1985 en 2002. België focuste op de teller van de breuk: inleveren om de staatsschuld af te betalen. Die inleveringspolitiek werkte deflatorisch zodat de groei stagneerde op 1,9%.

Na 17 jaar maakt dergelijk exponentieel groeiverschil wel een serieus onderscheid: Ierland kon zijn BNP met een factor 2,67 verhogen; België met een factor 1,42. Ierland verhoogde m.a.w. de noemer van de breuk staatsschuld / BNP met die factor 2,67, België met die factor 1,42 zodat Ierland in 2005 zijn schuld herleidt tot 30% BNP. Met grote moeite en ten koste van veel inlevering zal dit bij ons nog altijd 98% van het BNP bedragen.

En hoe zit dat met de werkeloosheid ?

Bij ons leeft nog altijd het misverstand dat de beschikbare arbeid een beperkte statische hoeveelheid is die men solidair moet verdelen. Niets is minder waar. Belastingsverlaging is de motor tot creativiteit en tot nieuwe initiatieven en tot jobcreatie in de productieve sector. Je ziet dat ook in de statistiek van de Ierse werkeloosheid. In 1985 stond Ierland er met 17% werkloos veel slechter voor dan België met 10%. In 2003 was die in Ierland herleid tot 4,6%. In de praktijk betekent dit dat bedrijven er permanent op zoek zijn naar arbeiders, kaderleden, en bedienden, en niet omgekeerd zoals bij ons.

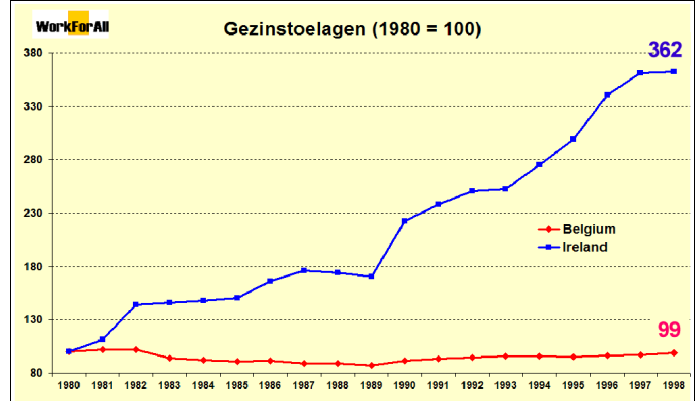
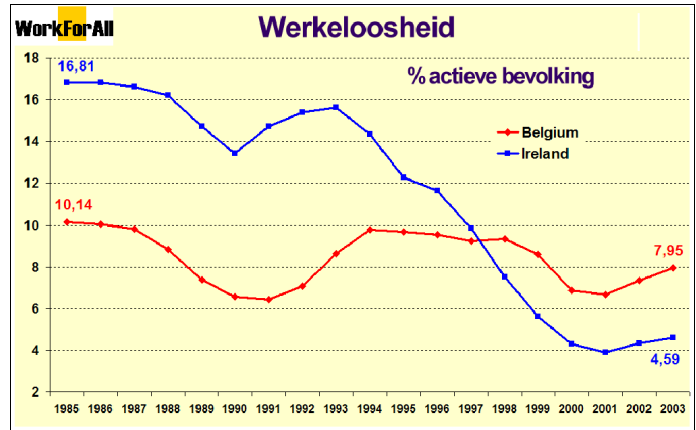
Op hetzelfde misverstand rust de vrees dat lage winstbelasting en sociale bijdragen ondernemingen afsnoept van andere landen. Ook deze redenering gaat er van uit dat het aantal ondernemingen of hun omvang onveranderlijke grootheden zijn, die men solidair onder de naties zou moeten verdelen. Dit berust op de veronderstelling dat de werklust en ondernemingslust van de bevolking ongevoelig is voor het belastingsniveau. Men zou beter moeten weten; zodra je mensen een ruimer aandeel in de vrucht van hun arbeid laat, neemt hun bereidheid tot productieve bijdrage zienderogen toe. Lagere belastingen motiveren om aan de slag te gaan: om een overuur te presteren, om het risico van een eigen onderneming aan te durven, om wat langer aan het werk te blijven.... Wie dat niet wil inzien, dan wellicht eens naar het huidige China gaan kijken, en op de terugweg naar de economische en ecologische puinhopen die het Sovjet regime achterliet.

Net zoals concurrentie tussen bedrijven leidt tot creativiteit en optimale aanwending van schaarse middelen, leidt ook belastingsconcurrentie tussen naties tot optimalisatie van het beleid. Elke vorm van belastingscartel tussen naties is even nefast voor de tewerkstelling en de welvaart als marktverdelende cartelafspraken tussen bedrijven nefast zijn voor omvang van hun afzetmarkt.

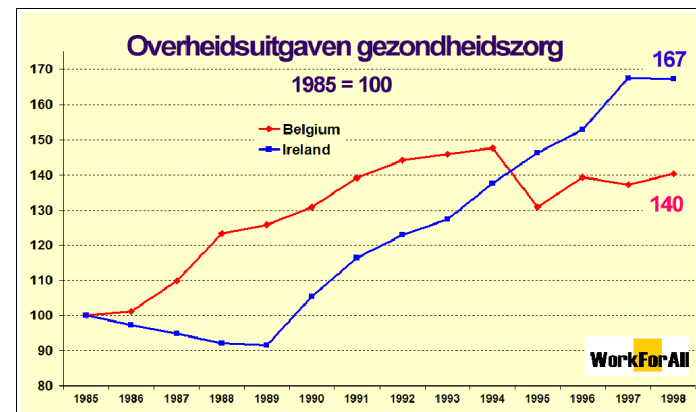
Toch lijkt het tegenstrijdig dat sociale uitgaven kunnen stijgen bij een vermindering van de belastingsdruk.

De cijfers van de sociale uitgaven zijn bekend! Je kan ze nagaan op de OESO website! Eerste denkfout is dat de belastingsontvangsten dalen bij dalende belastingsdruk. Het Laffer-effect, het terugverdieneffect speelt hier, en Ierland bewijst dat dit reëel is. De belastingsontvangsten stegen naarmate de belastingsdruk daalde. Een tweede denkfout is te kijken naar het relatief aandeel van de sociale uitgaven als een % van het BNP. Bekijk de absolute cijfers. Hoeveel ontvangen de mensen werkelijk aan uitkeringen? Dat is wat de burger interesseert. In alle grote sectoren zijn de reële sociale uitkeringen in Ierland méér gestegen in Ierland dan in België, behalve in de werkeloosheid, maar dat is te danken aan de daling van de Ierse werkeloosheid tot één derde. Per werkloze geeft Ierland wel ook méér steun dan België.

Absolute kampioenen zijn de Ieren in de gezinstoelagen waarin de kinderbijslagen de voornaamste post zijn. Die stegen in 18 jaar met niet minder dan 262 %; bij ons zijn de gezinstoelagen zelfs lichtjes gedaald. Bij ons focust altijd op een krimpscenario; besparingen op uitkeringen: we zitten op de snelweg naar de afbouw van de sociale zekerheid.

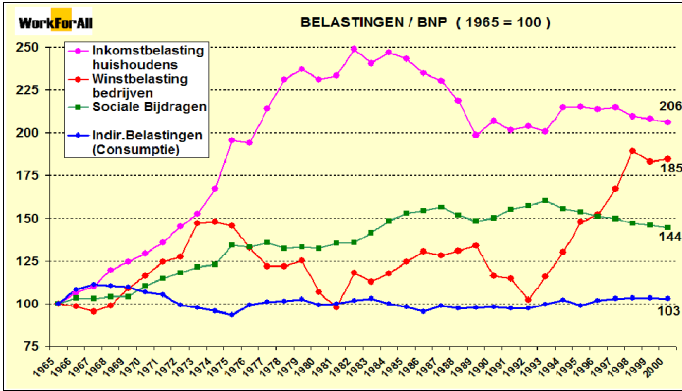
Wil men bij ons de sociale zekerheid in stand houden en de vergrijzing financieren en dan kan dat enkel door groei, groei, en nog eens groei. Dat heeft zelfs Vandelanotte nu al ingezien. Wat hij nog niet inzielt is dat groei enkel kan door een vermindering van de belastingsdruk. Hij wil de groei forceren: de economie aanzwengelen door de participatiegraad te verhogen; mensen later op pensioen te laten gaan en zo. Dus eigenlijk weer een afbouw van de sociale verworvenheden, en pure symptoombestrijding. Men moet de oorzaak van de lage participatiegraad wegnemen. En dat is de totale demotivatie door de verlamende belastingsdruk.

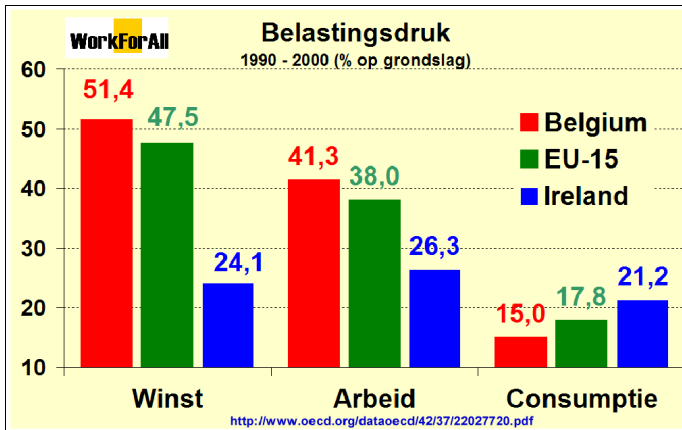
Vandelanotte vraagt zicht blijkbaar ook niet af wie de arbeidsplaatsen zal creëren om de hogere participatiegraad en het hoger arbeidsaanbod op te vangen. Ziet hij dan niet dat er geen starters meer zijn en dat dit ligt aan ons archi-slecht ondernemingsklimaat en de generositeit van de risicoloze alternatieven? Ziet hij niet dat bestaande bedrijven delocaliseren aan een tempo zoals nooit tevoren? België -en Europa- lopen leeg. Onder zijn partijgenoot Schroeder is in Duitsland de werkloosheid opgelopen tot 5,2 miljoen; evenveel als in de crisisjaren 1929. Met een krimpscenario stevenen we af op de totale ineenstorting.

Een andere denkpiste die Jullie volgen is een verschuiving van de belastingsdruk van directe belastingen naar consumptie.

Dit is niet zomaar een denkpiste; ook dat is een van de hoofdconclusies uit ons regressie-onderzoek. We hebben vastgesteld dat landen die hun belastingsinkomen meer uit een consumptie-belasting halen veel sneller groeien dan landen met een hoger aandeel aan directe belastingen. We moeten hierover dan ook volledig de stelling van Vivant en het recente Europees initiatief terzake van Verhofstadt toejuichen.

Probleem is dat onze overheid explosief gegroeid is. De inkomensbelasting en belasting op bedrijven hebben deze groei volledig gefinancierd. De inkomensbelastingen zijn sedert 1965 verdubbeld; de consumptiebelasting is nauwelijks veranderd. Bij het ontwerp van ons sociale zekerheidsmodel, was de verhouding tussen directe en indirecte belastingen evenwichtig. Maar in de loop van de tijd is de structuur volledig scheef gegroeid.

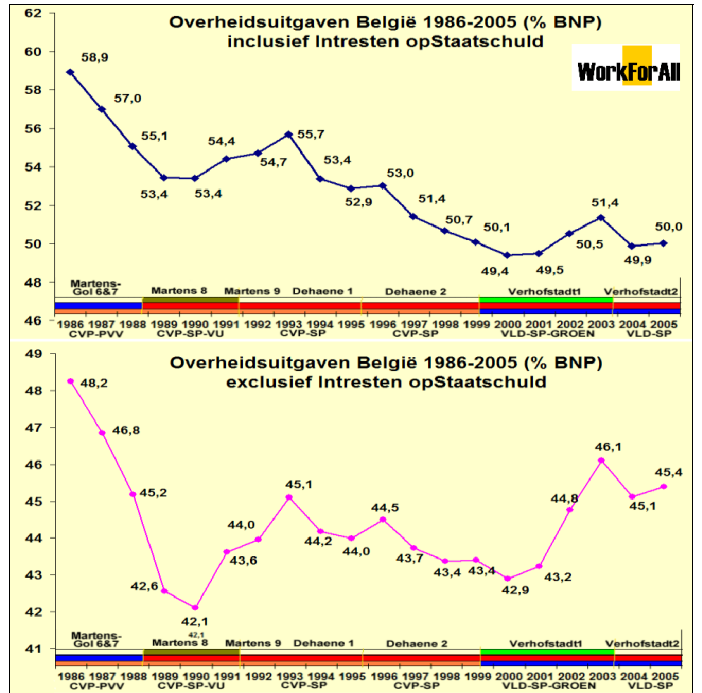

De zware directe belastingen demotiveren de actieven, en de relatief lichte consumptiebelasting subsidieert de consumptie ten nadele van investeringen. Bijkomend voordeel van een groter aandeel consumptiebelasting is dat de financiering van de sociale zekerheid niet langer uitsluitend op de binnenlandse productie rust, maar dat ook buitenlandse producten hierin meebetalen. Ook een verschuiving van de belastingen kan inderdaad wezenlijk helpen om de groei te stimuleren, maar het hoofdobjectief moet een verlaging van de globale belastingsdruk blijven. Het IMF komt in haar studie van Juli 2004 trouwens het zelfde besluit.

Maar bij ons is men toch goed bezig ?

Feit is dat de Belgische overheid nog altijd beslag legt op 50% van onze welvaartscreatie. Dat behoort nog altijd tot de allerhoogste ter wereld. Verontrustend is dat de overheidsbestedingen exclusief intresten op de

staatsschuld sedert 2000 nog zijn gestegen van 42,9% tot 46,1% BNP in 2005. Het voordeel van lage intrestvoeten werd m.a.w. volledig opgesoupeerd aan allerlei nieuwe uitgaven. Men had zonder snoeien in de begroting de evolutie op de rentemarkt kunnen benutten om het overheidsbeslag met 3% te verminderen. Maar men heeft opnieuw gekozen voor nieuwe uitgaven. Je kunt elke euro maar één keer uitgeven natuurlijk. Als de overheid dat doet met allerlei leuke maar improductieve projecten, onttrekt ze middelen aan de privé sector, waar de middelen veel productiever worden aangewend, in investeringen in nieuwe machines, fabrieken, energiezuinige huizen of onderzoek bijvoorbeeld. Als de overheid steeds meer middelen naar zich wil toetrekken kan men natuurlijk de belastingsdruk nooit verlagen.

Een wel erg controversieel resultaat uit jullie onderzoek is dat een lage rentes niet helpen om de groei te stimuleren.

Eigenlijk waren we zelf verrast van dit regressieresultaat, en dachten dat we ergens fout zaten. Toch bleek na controle dat een lage rentepolitiek in de onderzochte EU-landen inderdaad geen enkel positief effect heeft op de groei. Bij nader toezien staan we met deze waarneming niet alléén: Men moet vaststellen dat vijftien jaar bijna-zero rente in Japan niet in staat is gebleken enige stimulans te geven aan de verstarde Japanse economie. Hetzelfde geldt voor Zwitserland, dat in de laatste 15 jaar de laagste groei van Europa optekende, ondanks zijn permanent lage rente.

De verklaring moet gezocht in het feit dat renteverlagingen behalve een positief effect op de bestedingen van consumenten en potentiële investeerders, in een land zoals België ook belangrijke negatieve effecten hebben. Zo doen lage rentes het besteedbaar inkomen van de spaarders dalen, maar ook onze betalingsbalans lijdt eronder, gezien landen zoals België veel meer rente ontvangen uit het buitenland dan ze moeten betalen. Goedkoop-geld-politiek leidt bovendien altijd tot toename van de welvaartsvretende inflatie. Ofwel moeten de consumptieprijzen ofwel moeten de asset prijzen stijgen. En tenslotte, groei heeft plaats omdat er ondernomen wordt en niet omdat de rente lager staat.

Onze inflatie is toch onder controle ?

Het prijspeil van de consumptiegoederen blijft in Europa inderdaad voorlopig nog onder controle. Dat is vooral te danken aan de zegeningen van de globalisering en de massale toevoer van goedkope consumptiegoederen uit lage-loonlanden. De prijzen van lokaal geproduceerde goederen en vooral diensten lopen wel al aardig uit de hand: reparatiediensten, gezondheidszorg en bejaardenzorg bijvoorbeeld.

Maar men onderschat vooral de negatieve invloed op onze welvaart van de "asset inflatie". Die is ondertussen al behoorlijk op hol geslagen. Denken we maar aan de prijzen van bouwgrond, huizen en industriegrond. Die zaken sloppen een veel te groot deel van ons budget op, en dat vreet aan onze welvaart. Maar ook aandelen en obligaties hebben nu een prijspeil bereikt waarbij de returns op een historisch laag niveau zijn gevallen. Al die zaken vindt men natuurlijk niet terug in het indexcijfer, ook niet in dat welk de ECB hanteert. We zijn nog met aanvullend onderzoek terzake bezig. Dit fascinerend resultaat van uit ons regressieonderzoek betekent immers nogal wat. Zo dit bevestigd wordt zou dit kunnen betekenen dat het laag-rentebeleid van de Europese Centrale Bank contraproductief werkt voor onze welvaarts groei.

Jullie pleiten ook voor gedecentraliseerde beleidsstructuren.

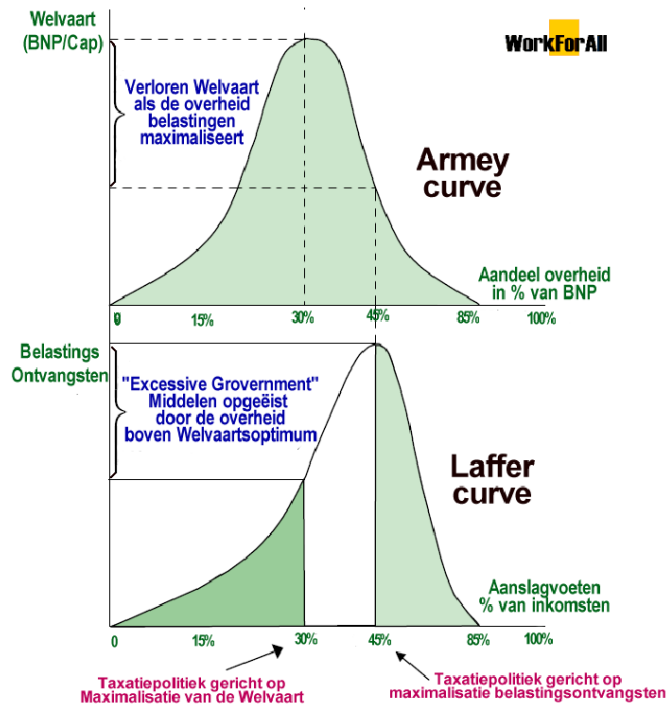
We hebben inderdaad ook nagegaan of de grootte van de onderzochte landen een rol speelt in de welvaarts groei en de jobcreatie. We hebben vastgesteld dat landen met een kleiner bevolkingsaantal significant beter presteren dan grote landen. Er blijken dus zeker géén schaalvoordelen uit ons onderzoek. Deze conclusie ligt dan weer wél volledig in lijn met andere studies terzake.

Het vermoeden rijst dat té centralistisch bestuur in grote landen leidt tot "one size fits all" maatregelen die negatieve effecten voor gevolg hebben voor bepaalde subregio's. Vandaar het grote belang van een gedecentraliseerde beleidsstructuur en onze twijfels over te rigoureuze EEG wetgeving.

Als zoveel feiten aantonen dat een productie stimulerend beleid zowel de welvaart als de jobcreatie ten goede komt, waarom talmen de politici ?

Het historisch en wetenschappelijk bewijsmateriaal is inderdaad overweldigend. Zo'n productie-stimulerend beleid heeft gewoon overal gewerkt waar men het heeft toegepast. Dat was zo in de VS onder Reagan, dat was zo in IJsland onder Oddson, dat is nu zo in Ierland, en ook het Wirtschaftswunder onder Erhard was een toonbeeld van productie-stimulerend beleid gekenmerkt door forse belastingsverlagingen. Uiteindelijk berust het beginsel op het allereenvoudigste principes: een gezin dat méér uitgeeft dan het verdient wordt arm. Dat is zo voor huishoudens en dat is zo voor staten. Een land dat méér produceert dan het consumeert wordt welvarend. Willen we welvaart dan moeten we de productie stimuleren en niet de consumptie. Zo eenvoudig is dat.

Waarom men dat niet overal toepast? Voor een fundamentele beleidswijziging is een politieke

meerderheid nodig. Onze politici denken korte-termijn en vaak nog in termen van ideologie en klassenstrijd. Ze denken te weinig aan het gemeenschappelijk belang, en nog minder aan het belang van de volgende generatie. Ze kennen de cijfers niet en zijn zich niet bewust van de impact van verkeerde beleidskeuzes.

Hadden wij in 1985 de juiste weg gekozen die ook Ierland insloeg, dan waren wij op vandaag met zijn allen tweemaal zo welvarend, was onze staatschuld nu herleid tot 35% van ons BNP, en stonden onze bedrijven om werknemers te drummen. Elke dag uitstel kost ons werkgelegenheid en welvaart. Een meerderheid daarvan overtuigen vraagt in ons land een staatsman met visie en vooral daadkracht. We hebben wel 20 jaar verloren.

Jullie verwijten ook conservatisme aan de media en het onderwijs.

De verantwoordelijkheid van het onderwijs en de media is verpletterend. Zelfs vandaag doceert men aan onze universiteiten nog altijd de Keynes-doctrine als een geniale manier om de economie te stimuleren. Men vergeet dat die theorie intussen zeventig jaar oud is, en de ideologie eigenlijk nog stamt uit de hoogdagen van het planeconomisch denken. Kan U zich voorstellen dat onze dokters nu nog met de medische kennis en apparatuur van de jaren dertig zouden voortdoen?

De huidige generatie journalisten en politici is met de Keynes-doctrine grootgebracht, en beseft niet dat er sindsdien een nieuwe generatie economen is opgestaan. In veelvuldig empirisch onderzoek werd de Keynes-doctrine weerlegd. Politici en journalisten beseffen niet dat -sedert ze afstudeerden- de economie tot gans nieuwe inzichten is gekomen. Velen hebben wellicht nog nooit van Hayek, Laffer, Armey, Friedman of de Oostenrijkse school gehoord. Bij ons zal het wellicht nog een generatie duren eer dit tot op het beleidsniveau doordringt. De recente beleidsverklaring van Barosso stemt WorkForAll wel tot voorzichtig optimisme. Op Europees niveau zijn de eerste tekenen van een kentering merkbaar.